

Οι Τύμβοι της Βιζύης. — Η Τουρκική αρχαιολογική εταιρεία της οποίας πρόεδρος ἦτο ὁ Κεμάλ Ἀτατούρκ, ἐσυνέχισε ἐφέτος τὰς ἀνασκαφὰς τῆς εἰς τὴν Θράκην. Αἱ ἀνασκαφαὶ αὐταί, πού παρετάθησαν ὡς ἐκ τῆς καλοκαιρίας ὅλο σχεδὸν τὸ φθινόπωρον, ἔγιναν καὶ πάλιν ὑπὸ τὴν ἐπιβλεψὴν τοῦ ὑποδιευθυντοῦ τοῦ ἀρχαιολογικοῦ μουσείου κ. Ἀρίφ Μουφίτ, ὑπῆρξαν δὲ ἱκανοποιητικαὶ εἰς ἀπόδοσιν. Εὐρέθησαν καὶ ἄλλοι τύμβοι, κυρίως δὲ εἰς τὴν Βιζύην, εἰς τὰ πέριξ τῆς οποίας ὑπάρχουν 45 τεχνητοὶ λόφοι, πού ὅλοι ἀσφαλῶς εἶναι τύμβοι προσωπικοτήτων ἢ οικογενειακοί. Οἱ τύμβοι αὐτοί, θολωτοὶ οἱ περισσότεροι, ἐνιαίου τύπου με ὠρισμένα παραλλαγὰς, ἀντιγραφὰς μυκηναϊκῶν τάφων, δὲν εἶναι ὀλίγοι εἰς τὴν Θράκην φαίνεται δὲ ὅτι ἐγνώριζαν τὴν ὑπαρξίν τους ἀρχαιολογικοὶ διότι εἶναι γνωστὸν ὅτι ἀπὸ τὸ 1868 ἐπωλοῦντο εἰς τὴν ἐδῶ Μεγάλην Ἀγοράν, τὸ «Τσαρσί», λυχνίαι, εἶδη κεραμικῆς, φιλιππικοὶ καὶ ἄλλαι ἀρχαιότητες, προσερχόμεναι ἀπὸ Θρακικοῦς τύμβους. Ἀπὸ τῶν τάφων πού εὐρέθησαν τώρα, περισσότερο ἀρχιτεκτονικὸν ἐνδιαφέρον παρουσιάζει τύμβος πού εὐρέθη τρία χιλιόμετρα νοτίως τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν. Εἶναι ὁ μεγαλύτερος ἀπὸ ὄσους εὐρέθησαν ἐκεῖ καὶ ἡ ἀρχιτεκτονικὴ του, ὅπως ἐξ ἄλλου καὶ ἡ διαρρυθμίσς του, ἀνεπυμψῶν τὸν τύμβον Μέτεκ τοῦ Σβίλενγκραντ, πού περιέγραψεν ὁ Βούλγαρος καθηγητῆς κ. Φίλωφ.

Δυστυχῶς ἐλάχιστα πράγματα εὐρέθησαν εἰς τὸν τύμβον αὐτὸν, διότι ὅπως ἐξηκριβώθη εἶχε ἀνοιγῆ κατὰ τὸν ρωσοτουρκικὸν πόλεμον τοῦ 1878. Κτισμένος με μεγάλους λίθους, μήκους μεγαλυτέρου τοῦ μέτρου, ἔχει μῆκος 12 μέτρων καὶ τέσσαρα διαμερίσματα, πού συγκοινωνοῦν μεταξύ τῶν με θύρας καὶ ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὸ ἐν εἶναι θολωτόν.

Ἡ θολωτὴ αὐτὴ αἵθουσα εἶναι τὸ κυριώτερον τμήμα τῆς οἰκοδομῆς, ἐκεῖ δὲ ἐγίνετο ἡ ταφὴ νεκρῶν. Στερεὸς ὁ θόλος τῆς με διάμετρον μεγαλειτέραν τῶν τριῶν μέτρων, πουθενὰ δὲν παρουσιάζει καθίξησιν. Θραύσματα ἀγγείων, ὀρειχάλκινα σκεύη, χρυσοῦς στέφανος καὶ μία ὕδρια με κεφαλὴν Μεδούσης, ἐπιτρέπουν τὸ συμπέρασμα ὅτι πρόκειται περὶ τάφου κάπως νεωτέρου, εἰς τὸν ὁποῖον ἐποποθετήθησαν κατὰ τὴν πρώτην ταφὴν ἀντικείμενα παλαιότερα ἐποχῆς. Ἡ θύρα τοῦ τύμβου, ἡ ὁποία δὲν εἶχε παραβίασθῆ διότι οἱ ἀρχαιολογικοὶ εἰσῆλθον εἰς τὸν τάφον, ἀνοίξαντες ἀρκετὰ μεγάλην ὀπήν εἰς τὴν βορείαν πλευρὰν τοῦ λόφου, εἶναι λιθίνη, ἐνῶ αἱ θύραι ἄλλων παρομοίων τύμβων, τοῦ Λαγκαδά, λόγου χάριν, πού ἀνεκαλύφθη πρὸ τριακονταετίας ὑπὸ τοῦ ἄλλοτε ἐδῶ ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων κ. Θ. Μακρίδη, εἶναι μαρμάριναι καὶ ἐκτίθενται εἰς τὸ ἐνταῦθα μουσεῖον.

Τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ τύμβου τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν εἶναι ὅτι εἶχε τοιχογραφίας καὶ ἀρκετὰ ἴχνη αὐτῶν διεσώθησαν, ἐπικρατεῖ δὲ εἰς αὐτὰς τὸ ἐρυθρὸν καὶ τὸ λόχρον χροῶμα. Σαρκοφάγος δὲν εὐρέθη, οἱ περισσότεροι

Fl. B-f
 10.
 27 Jan 1940
 1940
 40
 7. 27. 1940
 v. 421-422

ροι δὲ τῶν νεκρῶν ποὺ ἐτάφησαν εἰς τὸν τύμβον αὐτὸν ἦσαν, φαίνεται, ἄνδρες, ὅπως συμπεραίνει κανεῖς ἀπὸ τὴν τέφραν ὁστῶν ποὺ εὐρέθη, διότι εἶναι γνωστὸν ὅτι εἰς τὴν Θράκην οἱ νεκροὶ τῶν ἀνδρῶν ἐκαίοντο τῶν δὲ γυναικῶν ἐθάπτοντο. Ὁ ἀνευρεθεὶς τύμβος τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν εἶναι, φαίνεται, ὁ τελευταῖος τῆς περιοχῆς αὐτῆς, ἀφοῦ τρεῖς μόνον λόφοι ὑπάρχουν ἐκεῖ, ἀπὸ τοὺς ὁποῖους οἱ δύο ἠρουνήθησαν κατὰ τὰς περσιναῖς ἀνασκαφάς. Εἰς τὸν τύμβον τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν βλέπει κανεῖς τὴν ἐξέλιξιν καὶ τὴν ἀπλοποίησιν τοῦ μυκηναϊκοῦ τάφου, ὅπως βαθμηδὸν διεδόθη ὁ τύπος του καὶ ἡ ἀρχιτεκτονικὴ του εἰς τὴν Θεσσαλίαν διὰ τὴν ἀντιγραφὴν κατόπιν εἰς τὴν Μακεδονίαν καὶ γὰρ φθάσῃ ἐκεῖθεν εἰς τὴν Θράκην μέχρι τῆς Τούμπας τῆς Ἀγγιάλου.

Ἀπὸ ἀπόψεως ἀρχιτεκτονικῆς ὁ ἀνευρεθεὶς εἰς τὰς Σαράντα Ἐκκλησιῶν τύμβος εἶναι πλέον ἐνδιαφέρον καὶ ἀπὸ τὸν ἀνευρεθέντα πρὸ ἐτῶν βορειότερον, τὸν τύμβον Μάλτεπε, ἐντὸς τοῦ ὁποῖου εὐρέθησαν ἀργυραὶ δραχμαὶ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, καθορίζουσαι τὴν χρονολογίαν του. Οἱ λίθοι τοῦ ἀνευρεθέντος τύμβου, ποὺ προσέρονται ἀπὸ ἀρχαῖον ἐκεῖ λατομεῖον συγκρατοῦνται μετὰ τῶν μετὰ τὰς ἐπιπέδων σιδήρου μήκους 14—18 ἑκατοστομέτρων, ἡ δὲ εἰσοδὸς του εἶναι, ὡς φαίνεται, ἐπὶ πολὺ ἀκάλυπτος καὶ ἐκαλύφθη μὲ γῶμα, ὅταν πλέον ἔπαινος κάθε ταφῆς εἰς αὐτόν.

Ἐνδιαφέροντες εἶναι καὶ οἱ ἀνευρεθέντες νοτίως τῆς Βιζύης τέσσαρες πλινθόκτιστοι, θολοτοὶ τύμβοι μήκους τριῶν περίπου μέτρων, τοῦ πρώτου καὶ δευτέρου μετὰ Χριστὸν αἰῶνος, ἔκαμε δὲ ἐντύπωσιν ὅτι ὁ ἐρευνηθεὶς ἐκεῖ λόφος, παρόμοιος αὐτῶν ποὺ ἐκάλυπταν τάφους, ἦτο ἀνεὺς τύμβου. Εἰς τοὺς τύμβους τῆς Βιζύης εὐρέθη καὶ ὕαλος, ὁστὰ καὶ πῆλιναι λυχνίαι τῆς μιᾶς θουαλλίδος, ὅλα δὲ τὰ ἀνευρεθέντα εἰς τοὺς τύμβους αὐτοὺς ἀντικείμενα θὰ ἐκτεθοῦν εἰς τὴν αἴθουσαν Γιλδιζ τοῦ ἀρχαιολογικοῦ μουσείου Κωνσταντινουπόλεως, ὅπου σχηματίζεται τμήμα μὲ ἀρχαιότητος ἀπὸ τῶν τύμβους τῆς Θράκης.

«Ἐλευθέρον Βῆμα».

27 Ἰανουαρίου 1940.

Αἱ ἀρχαιότητες τῆς Μεσημβρίας Δ. Θράκης.—Εἰς τὸ «Φῶς» τῆς Θεσσαλονίκης 30 Ἀπριλίου 1940, ἀναγινώσκουμεν τὰ ἑξῆς.

«Ἐξαιρετικῆς σπουδαιότητος ἀρχαιολογικὰ εὐρήματα ἤλθον εἰς φῶς, εἰς τὴν περιφέρειαν Ἀλεξανδρουπόλεως.

Πρὸ ἐτῶν ὁ ὀθωμανὸς Ἀμπτουλάχ Χακὴ εἶχεν ἀνεύρει εἰς τὸ Δικελὴ τῆς Ἀλεξανδρουπόλεως, παρὰ τὴν Μάκρην, ἀνάγλυφον ἐπιτύμβιον πλάκα ὕψους 0,80 μ., παριστώσαν ἐνδεδυμένην γυναῖκα. Ἡ ἐπιτύμβιος πλάξ ἡ ὁποία εὐρέθη ἐπὶ ἐνὸς τάφου, ἔφερεν μέχρις ἐκεῖ τὸν ἔφορον ἀρχαιοτήτων Θεσσαλονίκης κ. Κοτζιά, ὁ ὁποῖος ἐνήργησε πρόχειρον ἀνασκαφήν, ἐξ ἧς